

**Питання функціонування державної мови в Україні,
регіональних мов та мов меншин**

2012

Книжкові видання

1. Колесниченко, Вадим.

Европейская хартия региональных языков или языков меньшинств: проблемы имплементации в Украине [Текст] : [сб. док. и аналит. материалов] / Вадим Колесниченко, Руслан Бортник. — [Изд. 2-е, доработ.]. — К. : Арс Принт, 2011. — 332 с. : табл. ; 21 см. — (Русскоязычная Украина).

На обл.: Правозащитное обществ. движение. — Библиогр. в подстроч. примеч. 700 экз. ISBN 978-966-2246-09-4.

І. Бортник, Руслан.
[2011-12456=30730]

УДК 341.234(477)
ББК 67.9(4Укр)412.1
К60

2. Дзюба, Іван Михайлович.

Нагнітання мороку. Від чорносотенців початку ХХ століття до українофобів початку століття ХХІ [Текст] : [ст., виступи] / Іван Дзюба. — К. : Києво-Могилян. акад., 2011. — 503 с. ; 22 см.

Бібліогр.: с. 482—488 та в підрядк. прим. — Показч. імен: с. 489—500. 1 000 пр. ISBN 978-966-518-568-0.

[2011-12563=22473]

УДК 821.161.2-92
ББК 84(4Укр)6-44
Д43

3. **Етнополітичні** процеси в Україні: регіональні особливості [Текст] / [М. Панчук, В. Євтух, В. Войналович та ін.] ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. — К. : ІПІЕНД ім. І. Ф. Кураса, 2011. — 395 с. : іл., табл. ; 21 см.

Авт. зазначено на звороті тит. арк. — Бібліогр. в прим. 300 пр. ISBN 978-966-02-5963-8 (у паліт.)

І. Панчук, М. та ін. ІІ. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса (Київ).

[2011-15586=37139]

УДК 323.1(477)
ББК 66.3(4Укр)
Е91

4. **Дотримання** прав національних меншин в Україні [Текст] : [зб. ст. / ред.: Л. Кудіна та ін.]. — К. : Молодіж. Альтернатива, 2011. — 155 с. : іл., табл. ; 21 см.

Текст укр., рос. — Бібліогр. в тексті та в підрядк. прим. 1 000 пр.

І. Кудіна, Людмила.

[2011-15885=34474]

УДК 342.827.1(477)(082)
ББК 67.9(4Укр)400я43
Д70

5. Рендюк, Теофіл Георгійович.

Українці в Румунії та румуни в Україні: проблеми минулого та сучасне становище [Текст] / Теофіл Рендюк ; НАН України, Ін-т історії України. — К. : Ін-т історії України НАН України, 2011. — 293 с. : табл. ; 24 см.

Бібліогр. в кінці розд. 300 пр.

ISBN 978-966-02-6164-8.

[2011-16712=38376]

УДК 94(477+498)
ББК 63.3(4Укр)+63.3(4Рум)
Р30

6. Жерновой, Георгій Якович.

Румунська філологія в Чернівецькому університеті [Текст] / Г. Я. Жерновой ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, Каф. рум. та класич. філології. — Чернівці : Чернівець. нац. ун-т, 2011— . — 21 см. — (Серія видань "Pro historia").

Т. 1 : (1875—1919). — 2011. — 231 с. : іл., портр. — Назва обкл. парал. рум., укр. — Парал. тит. арк. рум. — 135-річчю Чернівецьк. ун-ту присвяч. — Текст рум. — Частина тексту парал. рум., укр. — Бібліогр.: с. 202—209, 220—231. — 100 пр. — ISBN 978-966-423-172-2.

[2011-17232=38259]

УДК 811.135.1:378.4(477.85-25)"1875/1918"

ББК 81.2Рум+74.58г(4Укр-4Чен)

Ж60

7. Довгий, Василь Манолійович.

Телевізійні діалоги [Текст] : [виступи політиків, письменників, журналістів та громад. діячів в передачі "Відповідаємо на ваші запитання]" / Василь Довгий. — (Вид. 2-ге, доповн.). — Чернівці : Букрек, 2011. — 173 с. : іл., портр. ; 23 см.

50-річчю Чернівецьк. обл. держ. телебачення присвяч. 300 пр.

ISBN 978-966-399-368-3 (у паліт.)

[2011-17825=41931]

УДК 821.161.2-92

ББК 84(4Укр)6-4

Д58

8. Гаман, Віктор Пантелійович.

Від обкомівських коридорів до коридорів Кабміну. Перейти від тоталітаризму до демократизму — не поле перейти [Текст] : [у 3 т.] / Віктор Гаман. — К. : Укр. письменник, 2010— . — 21 см.

ISBN 978-966-579-276-5.

Т. 2 : Розмови з академіками ; У стінах Феміди (Прокурорські коридори). — 2010. —

619 с. : іл. — 1 000 пр. — ISBN 978-966-579-295-6 (у паліт.).

[2011-17983=40424]

УДК 821.161.2-92

ББК 84(4Укр)6-4

Г18

9. Щербак, Юрій Миколайович.

Україна в зоні турбулентності: демони минулого і тривоги XXI століття [Текст] :

роздуми, порівняння, передбачення, ст., виступи: 2003—2010 рр. / Юрій Щербак . — К. :

Укр. письменник, 2010. — 413, [1] с. : портр. ; 21 см. — (In corpore).

2 000 пр.

ISBN 978-966-579-270-3 (у паліт.)

[2011-17988=41879]

УДК 821.161.2-92

ББК 84(4Укр)6-4

Щ61

10. Радевич-Винницький, Ярослав Костянтинович.

Двомовність в Україні: теорія, історія, мововживання [Текст] / Ярослав Радевич-

Винницький. — Дрогобич (Львів. обл.) : Посвіт ; Київ [б. в.], 2011. — 590 с. ; 22 см.

Бібліогр.: с. 485—526 (664 назви). — Імен. покажч.: с. 571—590. — Предм. покажч.:

с. 527—570. 300 пр.

ISBN 978-966-2248-56-2 (у паліт.)

[2011-18135=41328]

УДК 81'246.2(477)

ББК 81.2-03(4Укр)

Р15

11. Донцов, Дмитро Іванович (1883—1973).

Націоналізм [Текст] / Дмитро Донцов ; [передм. С. Квіта]. — К. : Стебеляк О. М., 2011.

— 255 с. : портр.

Бібліогр. в прим.: с. 15—16, 238—248.

ISBN 978-966-1635-15-8 (у паліт.)

[2011-19125=44994]

УДК 821.161.2-92

ББК 84(4Укр)-44

Д67

12. Кордунова, Сіма Дмитрівна.

Терном і калиною завітчана [Текст] : [іст. дослідж. розв. укр. мови] / Сіма Кордунова .
— Луцьк : Волин. обл. друк., 2011. — 142 с. : портр. ; 21 см.
Бібліогр.: с. 141 (11 назв). 230 пр.
ISBN 978-966-361-628-5 (у паліт.)
[2011-20460=04188]

УДК 821.161.2-92
ББК 84(4Укр)6-44
К66

13. Функционирование и развитие крымскотатарского языка: отечественный и международный опыт [Текст] = Qirimtatar tilinic vaziyeti ve inkiyafı: Ukraina ve halqara tescibesı : сб. науч. ст. междунар. науч.-практ. е-семинара / [ред.-сост.: Абибуллаева Э. Э., Саттарова М. С.]. — Симферополь : Крымучпедгиз, 2011. — 87 с., [2] л. ил. : табл., портр. ; 21 см.

В надзаг.: М-во образования и науки, молодежи и спорта Автоном. Респ. Крым, Республик. вуз "Крым. инженер.-пед. ун-т". — Текст рус., укр., крымскотатар. — Библиогр. в конце докл. 300 экз.
ISBN 978-966-354-456-4.

I. "Крымский инженерно-педагогический ун-т", республиканское высшее учебное заведение (Симферополь). II. Абибуллаева, Энисе Эдемовна, ред.
[2011-21271=03745]

УДК 811.512.19(082)
ББК 81.2Крмтат я43
Ф94

14. Ирхин, Александр Анатольевич.

Геополитические циклы Евразии и национальные интересы Украины [Текст] / Ирхин А. А.
— Севастополь : Рибэст, 2011. — 293 с. : ил. ; 21 см.
Библиогр.: с. 254—293 (603 назв.). 300 экз.
ISBN 978-966-2210-61-3.
[2012-00757=02217]

УДК 327.39(292.4/.5):323.1(477)
ББК 66.4(4)+66.4(5)+66.3(4Укр)
И84

15. Романчук, Олег Костянтинович.

У пошуках універсуму [Текст] : ст., публіц., прогнози і спостереження (1990—2011) / Олег К. Романчук. — Львів : Універсум, 2011. — 879 с. : іл., портр. ; 21 см.
Бібліогр.: с. 857—879.
ISBN 978-966-397-110-0.
[2012-02183=09408]

УДК 821.161.2-92
ББК 84(4Укр)6-4
Р69

16. Дебати як засіб міжкультурного спілкування [Текст] : (метод. посіб.) : [з нім. мови за методикою Міжнар. курсу "Jugend debattiert" / підгот.: Фісюк Р. Ф., Блажевська Н. В.] ; Чернівець. облдержадмін., Голов. упр. освіти і науки, Ін-т післядиплом. пед. освіти Чернівець. обл. — Чернівці : [б. в.] ; Вижниця (Чернівець. обл.) : Черемош, 2012. — 90 с. : іл., табл. ; 20 см. — (Освіта Чернівеччини).

Частина тексту нім. — Бібліогр.: с. 89—90 (23 назви). 250 пр.
ISBN 978-966-181-079-1.

I. Фісюк, Р. Ф. II. Чернівецький обласний ін-т післядипломної пед. освіти.
[2012-03719=13055]

УДК 373.016:811.112.2
ББК 74.268.1Нім
Д94

17. **Чи** стане українська мова рідною для українців? [Текст] : проекти законів, матеріали конф., ст. / [упоряд. С. Феценко] . — К. : Просвіта, 2010. — 182, [1] с. ; 20 см. 500 пр.

ISBN 978-966-2133-56-1.

І. Феценко, Світлана.

[2012-04034=15045]

УДК 342.725(477)

ББК 67.9(4Укр)

Ч-58

18. **Актуальні** питання законодавчого регулювання захисту прав національних меншин в Україні та шляхи їх реалізації в умовах поліетнічного регіону: аналіз, оцінки [Текст] : матеріали круглого столу : (21 груд. 2011 р., м. Ужгород). — Ужгород : Ліра, 2012. — 326 с. ; 20 см.

У надзаг.: Від. у справах національностей Закарпат. облдержадмін., Ужгород. нац. ун-т, Юрид. ф-т, Центр культур нац. меншин Закарпаття, Об'єдн. асоц. студ.-юристів Закарпаття. — Рез. укр., англ. — Бібліогр. в кінці доп. та в підрядк. прим. 200 пр.

ISBN 978-617-596-068-4.

І. Закарпатська обласна держ. адміністрація. Відділ у справах національностей.

[2012-07121=21570]

УДК 342.724(477)(082)

ББК 67.9(4Укр)400.7я43

А43

19. **Шилина, А. Г.**

Русскоязычный женский журнал Украины в аспекте теории текста [Текст] :

(синергетический анализ) : монография / А. Г. Шилина. — Симферополь : Антикава, 2012. — 279, [1] с. : ил., табл., портр. ; 21 см.

Бібліогр.: с. 252—277 (491 назв.).300 экз.

ISBN 978-617-562-004-5.

[2012-08942=24803]

УДК 811.161.1'42:050-055.2](477)

ББК 81.2Рос-5

Ш57

20. **Русский** язык в поликультурном мире. 2011 [Текст] : V Междунар. науч.-практ. конф. (8—10 июня 2011 г., г. Ялта) : сб. науч. работ / под ред. Л. А. Кудрявцевой. — К. : Аванпост-Прим, 2012. — 255 с. : табл. ; 21 см.

В надзаг.: Укр. асоц. преподавателей рус. языка и лит. — Бібліогр. в конце ст. 300 экз.

ISBN 978-617-502-032-6.

І. Украинская ассоциация преподавателей русского языка и литературы. ІІ.

Кудрявцева, Людмила Алексеевна, ред.

[2012-08949=23738]

УДК 811.161.1(06)

ББК 81.2Рос.я431

Р89

21. **Прагмалингвистические** особенности межэтнического дискурса [Текст] : (ист.-филос. анализ) : монография / К. М. Узбек, И. А. Пантелеева, А. И. Бузаров, Т. В. Юрьева . — Донецк : ДонНУЭТ, 2012. — 149 с. ; 20 см.

Текст рус., укр. — Бібліогр. в конце разд. 500 экз.

ISBN 978-966-385-269-0.

І. Узбек, Константин Минович и др.

[2012-12181=30674]

УДК 165.192:81'42

ББК 87.22

П68

22. Ткач, Михась Михайлович.

Зерна слова [Текст] : культурол. ст., міні-рецензії, інтерв'ю / Михась Ткач. — Чернігів : Десна Поліграф, 2012. — 118, [1] с. ; 20 см.
Авт. перед вип. дан.: Михась (Михайло) Михайлович Ткач. — Бібліогр. в кінці ст. 160 пр.
ISBN 978-966-2646-15-3.
[2012-13165=30039]

УДК 821.161.2-92
ББК 84(4Укр)6-4
Т48

23. Історія релігії в Україні [Текст] : [у 10 т. / редкол.: А. Колодний (голова) та ін.]. — К. : Укр. видав. консорціум, 2011. — 21 см.
Т. 7 : Релігійні меншини України / [А. Колодний, Л. Владиченко, Л. Филипович та ін.] ; за ред. А. Колодного . — 2011. — 600 с. — Авт. зазначено у змісті. — Бібліогр. в підрядк. прим. — 1 500 пр. — ISBN 978-966-2315-24-0.
І. Колодний, Анатолій Миколайович.
[2012-13274=31636]

УДК 2-9-48(477)
ББК 86.3(4Укр)
І-90

Автореферати дисертацій

1. Басва, Юлія Євгеніївна.

Проблема національної згоди в Україні в контексті історико-політичного аналізу [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : [спец.] 23.00.01 "Теорія та історія політ. науки" / Басва Юлія Євгеніївна ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К., 2011. — 19 с.
Бібліогр.: с. 15—16 (4 назви). 100 пр.
[2011-3025 А=16161]

УДК 323.1(477)(091)

2. Ялова, Оксана Володимирівна.

Конституційно-правові засади мовної політики та їх реалізація в Україні [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : [спец.] 12.00.02 "Конституц. право; муніцип. право" / Ялова Оксана Володимирівна ; М-во внутр. справ України, Нац. акад. внутр. справ. — К., 2012. — 20 с.
Бібліогр.: с. 16—17 (9 назв). 100 пр.
[2012-3030 А=18119]

УДК 342.725(477)

3. Мануїлова, Катерина Віталіївна.

Політика українізації і національні меншини півдня Української СРР у 20—30-ті рр. ХХ ст. [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : [спец.] 07.00.01 "Історія України" / Мануїлова Катерина Віталіївна ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2011. — 11 с.
Бібліогр.: с. 9—10 (14 назв). 150 пр.
[2011-5037 А=27736]

УДК 94(477.7)"1920/1939"

4. Войналович, Людмила Петрівна.

Підготовка вчителів для шкіл національних меншин в Україні (20—30-ті рр. ХХ століття) [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 "Теорія і методика проф. освіти" / Войналович Людмила Петрівна ; Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка. — Житомир, 2011. — 20 с.
Бібліогр.: с. 16— 17 (10 назв). 100 пр.
[2011-2355 А=12295]

УДК 378.011.3-051:323.15](477)"1920/1939"

5. Рендюк, Теофіл Георгійович.

Національні меншини в українсько-румунських відносинах: історичний досвід та сучасні проблеми (1990—2007 роки) [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук : спец. 07.00.02 "Всесвіт. історія" / Рендюк Теофіл Георгійович ; М-во закордон. справ України, Дип. акад. України. — К., 2012. — 38 с.
Бібліогр.: с. 34—36 (23 назви). 100 пр.
[2012-0506 A=01633]

УДК 94(477+498)-054.57"1990/2007"

6. Медвідь, Тетяна Анатоліївна.

Розвиток хореографічної культури національних меншин Херсонщини [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. : [спец.] 26.00.01 "Теорія та історія культури" / Медвідь Тетяна Анатоліївна ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — К., 2011. — 16 с.
Бібліогр.: с. 13—14 (10 назв). 100 пр.
[2011-3710 A=14609]

УДК 792.8(477.72)-054.57(091)

7. Ціцуашвілі, Нодарі Ісакович.

Політико-правові засади етнополітичної безпеки України [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук : спец. 23.00.05 "Етнополітологія та етностранствознавство." / Ціцуашвілі Нодарі Ісакович ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. — К., 2011. — 20 с.
Бібліогр.: с. 17—18 (12 назв). 100 пр.
[2011-5902 A=30130]

УДК 323.1(477)

Публікації в журналах

Бушанський В. Мовні суперечності в Україні: від раннього модерну до сьогодення / Валентин Бушанський // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. — 2011. — № 6. — С. 433—445.

Вакуленко М. О. Проблеми впровадження української латиниці як засобу міжнародної комунікації державною мовою / Вакуленко М. О. // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство. — 2011. — Вип. 24, ч. 4. — С. 360—370. — Рез. англ. — Бібліогр.: с. 268—269.

Гуз А. М. Діяльність земських установ України з впровадження у початкові школи рідної мови у другій половині XIX — початку XX ст. / Гуз А. М. // Гілея. — 2011. — Вип. 53, (№ 10). — С. 32—36. — Бібліогр.: с. 36.

Дзюба Т. "Хто при слові "Україна" шапку зніме?" : (до пробл. функціонування етноніма "Україна" в інформ.-комунік. просторі другої половини XIX — першої третини XX ст.) / Тетяна Дзюба // Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства. — 2011. — Вип. 1. — С. 255—262. — Бібліогр.: с. 261—262.

Дзюба Т. Мова як формат моделі національної ідентичності : (за матеріалами публіц. другої половини XIX ст. — першої третини XX ст.) / Тетяна Дзюба // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. — 2011. — Вип. 31. — С. 384—397. — Бібліогр.: с. 396—397.

Євсєєва Г. Перспективи подальшого розвитку державної мовної політики України / Галина Євсєєва // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2011. — Вип. 2. — С. 11—16. — Бібліогр.: с. 15—16.

Задорожний В. Словесні покручі на тлі живої української мови / Василь Задорожний // Дивослово. Українська мова й література в навчальних закладах. — 2012. — № 3. — С. 58—61.

Задорожний В. У мові дрібниць немає / Василь Задорожний // Дивослово. — 2012. — № 6. — С. 35—38. — Бібліогр.: с. 38.

Кравченко О. В. Мовна складова національної культурної політики в Україні / О. В. Кравченко // Культура України. — 2011. — Вип. 35. — С. 56—66. — Бібліогр.: с. 64—66.

Кулик В. Погляди громадян України на суть і способи розв'язання мовної проблеми / Володимир Кулик // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. — 2011. — № 5. — С. 5—30. — Бібліогр.: с. 29—30.

Панасюк Л. В. До витоків білінгвізму в Україні: асиміляційна політика Російської імперії через військову присутність та політику в збройних силах : (іст.-політ. аналіз) / Панасюк Л. В. // Гілея. — 2012. — Вип. 56, (№ 1). — С. 512—515. — Рез. рос., англ. — Бібліогр.: с. 514—515.

Панасюк Л. В. До витоків білінгвізму в Україні: освіта в Україні до початку ХХ ст. (історико-політологічний аналіз) / Панасюк Л. В. // Гілея. — 2011. — Вип. 54, (№ 11). — С. 565—568. — Бібліогр.: с. 567—568.

Пономарьова І. С. Трансформація традиційної культури та мови урумів Приазов'я у контексті міграційних процесів / Пономарьова І. С. // Гілея. — 2012. — Вип. 59, (№ 4). — С. 26—31. — Рез. рос., англ. — Бібліогр.: с. 30—31.

Савойська С. Мовно-політичні конфлікти як наслідок "модернізації" освітньої сфери України на сучасному етапі / Світлана Савойська // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. — 2011. — № 6. — С. 269—279. — Бібліогр.: с. 279.

Свідерська Н. В. Економічна оцінка зареєстрованих у Верховній Раді України законопроектів про мови / Н. В. Свідерська // Економічний часопис — ХХІ. — 2012. — № 3/4. — С. 35—37. — Бібліогр.: с. 37.

Северинюк В. М. Українська мова в контексті української Конституції / Северинюк В. М. // Держава та регіони. Серія: Право. — 2011. — № 4. — С. 23—28. — Бібліогр.: с. 27—28.

Селігей П. Мовна свідомість — шанобливе ставлення до мови / Пилип Селігей // Дивослово. — 2012. — № 7. — С. 40—44. — Бібліогр. в підрядк. прим.

Ткаченко І. В. Мовна політика в Україні: проблема ціннісного вибору / І. В. Ткаченко // Сучасна українська політика. — 2011. — Спецвип. Україна як суб'єкт сучасних цивілізаційних процесів. — С. 245—252. — Бібліогр.: с. 251—252.

Топіха В. Хто поважає й любить рідну мову, вживає всі її слова безпомилково / Віра Топіха, Надія Шкуртяна // Українська мова й література в сучасній школі. — 2012. — № 3. — С. 18—24. — Бібліогр.: с. 24.

Христенко В. Ф. Чистота рідної мови як показник духовної культури українця / Христенко В. Ф. // Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство. — 2011. — Вип. 24, ч. 4. — С. 430—434. — Рез. англ. — Бібліогр.: с. 434.

Яковлєва О. Типові оцінки мовної ситуації в Україні та їхні концептуальні засади / Олена Яковлєва // Сучасна українська політика. — 2011. — Вип. 23. — С. 393—403. — Бібліогр.: с. 403.

Публікації в газетах

Алексеенко Е. Русский будет звучать свободно : Луганщина поддержала закон партии регионов по рус. языку / Евгения Алексеенко // Жизнь Луганска. — 2012. — 11 июля (№ 28). — С. 2.

Анисимов Ю. Президент держит слово! : [о Законе Украины "Об основах государственной языковой политики"] / Юрий Анисимов // Херсонський вісник. — 2012. — 16 серп. (№ 33).

Антиукраїнські мовні засади // Галичина. — 2012. — 30 серп. (№ 127—128). — С. 1.

Антоненко П. Удар по основах державності : [за матеріалами прес-конф. керівництва Всеукр. т-ва "Просвіта" і Нац. спілки письменників України з приводу мов. законопроекту] / Петро Антоненко // Слово Просвіти. — 2012. — 14—20 черв. (№ 24). — С. 2.

Бахарев К. Константин Бахарев: "Наша задача — вернуть русскому языку утраченные позиции" : [разговор с главой Постоян. комис. Верховного Совета Автономной Республики Крым по нормотворч. деятельности, орг. работы Верховного Совета и связям с общественностью / записал Захар Смелый] // Крымские известия. — 2012. — 28 февр. — С. 1—2.

Без належних гарантій державній мові // Чорноморські новини. — 2011. — 24 груд. (№ 101—102). — С. 1—2.

Березовенко А. Хто зупинить "лінгвістичні війни"? : [щодо мов. питання в Україні] / Антоніна Березовенко // День. — 2012. — 31 трав. — С. 5.

Бестерс-Дільгер Ю. Становлення нації без мови неможливе : [бесіда з авт. пр. "Мовна політика та мовна ситуація в Україні. Аналіз та рекомендації" Юліане Бестерс-Дільгер / записав Володимир Бродзінський, Ольга Штрек-Гусар] // Дзеркало тижня. — 2012. — 28 лип.—3 серп. (№ 25). — С. 11.

Бірюк М. Українські організації Росії проти Закону "Про засади державної мовної політики" : відкритий лист до Президента України В. Януковича / Микола Бірюк, В'ячеслав Бубнюк, Сергій Винник та ін. // Літературна Україна. — 2012. — 2 серп. (№ 29). — С. 4.

"**Бо то** не просто мова, звуки..." : [до Міжнар. дня рід. мови] / підгот. Ганна Іванова // Демократична Україна. — 2012. — 17 лют. (№ 7). — С. 20.

Бондаренко Н. Про державну мовну політику і не лише : [за матеріалами темат. засід. облради] / Наталя Бондаренко // Одеські вісті. — 2012. — 10 лип. (№ 72). — С. 4.

Бруховецький В. Звернення до лідерів опозиційних партій : [щодо мов. політики в Україні] / В'ячеслав Бруховецький, Володимир Василенко, Олексій Кляшторний та ін. // Літературна Україна. — 2012. — 2 серп. (№ 29). — С. 2.

Будій Л. Україні — українську мову! / Л. Будій // Літературна Україна. — 2012. — 31 трав. (№ 22). — С. 5.

Бульо В. Про що свідчить занедбаність мови? / Віра Бульо // Літературна Україна. — 2012. — 26 січ. (№ 4). — С. 4.

"**В наших** суперечках є багато ізумительного..." : [щодо мов. політики в Україні] / підгот. Віталій Жежера // Голос України. — 2012. — 27 лип. — С. 14—15.

Василенко В. Підписаний Литвином мовний законопроект як акт правового шахрайства / Володимир Василенко // Літературна Україна. — 2012. — 9 серп. (№ 30). — С. 3.

Василенко В. Припинити розкол України : відкритий лист до Президента України В. Януковича [щодо законопроекту "Про засади державної мовної політики"] / Володимир Василенко, Лариса Масенко, Володимир Панченко // Слово Просвіти. — 2012. — 19—25 лип. (№ 29). — С. 1, 6.

Василенко В. Чому не можна голосувати за законопроект "Про засади державної мовної політики"? Дванадцять основних аргументів / Володимир Василенко // Слово Просвіти. — 2012. — 28 черв.—4 лип. (№ 26). — С. 3.

Васильчук С. Захистимо національний скарб : [щодо мов. законопроекту] / Святослав Васильчук // Слово Просвіти. — 2012. — 28 черв.—4 лип. (№ 26). — С. 7.

Васюник І. Чи потрібно у нас поширювати Байрона, Шекспіра, Гете російською мовою? / Ігор Васюник // Голос України. — 2012. — 3 серп. — С. 5.

Ведь совершенству нет предела! : война поправок к Закону "Об основах государственной языковой политики" набирает обороты... // Луганская правда. — 2012. — 11 сент. (№ 101).

Висока М. Міфи мовного законодавства / Марія Висока // Подільські вісті. — 2012. — 16 серп. (№ 119—120). — С. 5.

Від захисту до наступу! : [про акції в містах України проти антиконституц. мов. закону : статті] // Слово Просвіти. — 2012. — 19—25 лип. (№ 29). — С. 2—3. — Зміст: Чернігів / П. Антоненко ; Чернівці / М. Пелех ; Одеса / О. Степанченко, та ін.

Відкритий лист до Президента України Віктора Януковича : [щодо мов. політики] // Літературна Україна. — 2012. — 19 лип. (№ 27). — С. 6—7. — Підпис: Володимир Василенко, Лариса Масенко, Володимир Панченко та ін.

Відстоїмо мову — захистимо Україну : [щодо мов. політики] // Літературна Україна. — 2012. — 19 лип. (№ 27). — С. 5. — Підпис: Рада Волин. обл. орг. Нац. спілки письменників України.

Воропаєва Т. Знову про мову : чому ігнорують висновки рос. експертів / Тетяна Воропаєва // Голос України. — 2012. — 8 серп. — С. 6.

Врятуймо мову — мова рятує нас! : [статті] // Слово Просвіти. — 2012. — 14—20 черв. (№ 24). — С. 1, 8—11. — Зміст: Борімося! / Р. Іваничук ; Як вони убиватимуть нашу мову і як нам протидіяти / М. Стріха ; Це злочин проти нації / Ю. Тимошенко, та ін.

Гаврилович І. Бар'єр для "язика" / Іван Гаврилович // Галичина. — 2012. — 28 серп. (№ 126). — С. 1, 3.

- Гаврилович І.** Державна мовна політика чи державна зрада? : [щодо мов. політики в Україні] / Іван Гаврилович // Галичина. — 2012. — 7 лип. (№ 98). — С. 1, 3.
- Гайдук О.** Українська мова — мова національної консолідації / Оксана Гайдук // Культура і життя. — 2012. — 24 лют. (№ 8). — С. 2.
- Герасименко І.** Ми будемо чи руйнуємо Україну? : [щодо прийняття Закону "Про основи державної мовної політики"] / Іван Герасименко // Кіровоградська правда. — 2012. — 10 лип. (№ 48). — С. 3.
- Гладій В.** Не втратити шанс. Василь Гладій: Фарс під назвою "українська парламентська демократія" зазнав остаточного краху : [щодо мов. політики в Україні : інтерв'ю із заст. голови Івано-Франків. облради / записав Олександр Проненко] // Галичина. — 2012. — 26 лип. (№ 108—109). — С. 1, 9.
- Голова** Верховної Ради України Володимир Литвин 30 липня направив Президенту України Віктору Януковичу листа, у якому виклав свою позицію щодо Закону України про засади державної мовної політики та пропозиції щодо попередження можливих негативних наслідків його впровадження // Голос України. — 2012. — 2 серп. — С. 1—5. — Підпис: Прес-служба Верховної Ради України.
- Голота Л.** Не корімося — наша мова переможе! / Любов Голота // Слово Просвіти. — 2012. — 5—11 лип. (№ 27). — С. 1.
- Горбунова О.** Чому фахівець не може бути патріотом? : [щодо проекту Закону України "Про засади державної мовної політики"] / Олена Горбунова // Голос України. — 2012. — 22 черв. — С. 4.
- Горинь Б.** Загроза національній безпеці : [щодо мов. політики] / Богдан Горинь // Літературна Україна. — 2012. — 21 черв. (№ 25). — С. 4.
- Горицвіт С.** Мерія Одеси першою "узаконила" російську мову / Сергій Горицвіт // Слово Просвіти. — 2012. — 16—22 серп. (№ 33). — С. 2.
- Гринів О.** Байдужі — "шоста колона" неовалуєвців : [щодо мовної політики в Україні] / Олег Гринів // Слово Просвіти. — 2012. — 7—13 черв. (№ 23). — С. 6.
- Гриценко П.** Українська мова: високість духу і незборимість прагнень / Павло Гриценко // Слово Просвіти. — 2012. — 19—25 лип. (№ 29). — С. 7 ; Літературна Україна. — 19 лип. (№ 27). — С. 1, 3.
- Гужва В.** Рецидив малоросійського синдрому : [щодо мов. політики в Україні] / Валерій Гужва // Літературна Україна. — 2012. — 14 черв. (№ 24). — С. 5.
- Гуляева А.** Незнання державного мовного язика небезпечно для здоров'я! / Анна Гуляева // Крымские известия. — 2012. — 23 авг. — С. 2—3.
- Даниленко І.** Україно, запам'ятай імена зрадників! : влада оголосила українцям мов. війну. Опозиція організовує безстроковий всеукраїнський спротив / Іван Даниленко // Чорноморські новини. — 2012. — 14 черв. (№ 46).
- 91% українців** шанують державну мову // Демократична Україна. — 2012. — 7 верес. (№ 36). — С. 3.
- Денисовець І.** "Живи, народу вільне слово" : [до Міжнар. дня рід. мови] / Ірина Денисовець // Зоря Полтавщини. — 2012. — 21 лют. (№ 27).
- Дорошенко Ю.** Замовлена країна : [щодо мов. політики в Україні] / Юрій Дорошенко // Літературна Україна. — 2012. — 19 лип. (№ 27). — С. 4.
- Дроздовський Д.** Закон мовного ВЕЛИКОдержавства: ідеологія, міф, утопія / Дмитро Дроздовський ; комент. Давида Фрика, Вільяма Нікела, Етана Поллока // Слово Просвіти. — 2012. — 14—20 черв. (№ 24). — С. 6—7.
- Дроздовський Д.** Закони звіринцю : [щодо мов. політики в Україні] / Дмитро Дроздовський // Слово Просвіти. — 2012. — 9—15 серп. (№ 32). — С. 1.
- Жулинський М.** "Без мови незалежність — пусті слова" : [щодо мов. політики в Україні] / Микола Жулинський // Літературна Україна. — 2012. — 14 черв. (№ 24). — С. 7.
- Жулинський М.** Сподівання та ілюзії. Микола Жулинський: Президент потрапив у ту пастку, яку йому створили Партія регіонів і комуністи : [щодо мов. політики в Україні : інтерв'ю з директором Ін-ту л-ри ім. Т. Шевченка НАН України / розмову вела Оксана Процюк] // Галичина. — 2012. — 11 серп. (№ 118). — С. 1, 3.
- Загнітко А.** "Державні" реалії державної мови : [щодо мов. політики в Україні] / Анатолій Загнітко // Слово Просвіти. — 2012. — 9—15 серп. (№ 32). — С. 4.
- Загнітко А.** Знаковість державної мови / Анатолій Загнітко // Донеччина. — 2012. — 28 серп. (№ 56).

Загнітко А. Модель мовного будівництва чи мовного поділу держави? : ще про законопроект "Про засади державної мовної політики" (№ 9073): поступ у майбуття чи відступ у недавнє минуле? / Анатолій Загнітко // Слово Просвіти. — 2012. — 28 черв.— 4 лип. (№ 26). — С. 6—7.

Загнітко А. Національно-державний простір української мови: міфи та реалії сьогодення / Анатолій Загнітко // Донецщина. — 2012. — 1 серп. (№ 52).

Заєць І. Мовний "закон" — зміїна отрута для української нації / Іван Заєць // Слово Просвіти. — 2012. — 16—22 серп. (№ 33). — С. 4.

Закон "Про основи державної мовної політики" набув чинності / підгот. Варвара Барська // Слобідський край. — 2012. — 11 серп. (№ 96). — С. 2.

Запорожан С. Хроніка боїв за солов'їну : ухвалюючи "мов." законопроект, влада вчинила злочин / Сергій Запорожан // Кіровоградська правда. — 2012. — 6 лип. (№ 47). — С. 1—2.

Заява громадських організацій із приводу ухвалення в першому читанні законопроект "Про засади державної мовної політики" // Слово Просвіти. — 2012. — 14—20 черв. (№ 24). — С. 2. — Підпис: ВМГО Спілка укр. молоді в Україні, ВМГО "Молодіжний Національний Конгрес", громад. ініціатива "Кіно-переклад" та ін.

Заява Народного комітету захисту України у зв'язку з підписанням Президентом мовного закону Ківалова—Колесніченка // Літературна Україна. — 2012. — 16 серп. (№ 31). — С. 2. — Підпис: Дмитро Павличко, Віктор Баранов, В'ячеслав Брюховецький та ін.

Заява Правління Луганського обласного об'єднання Всеукраїнського товариства "Просвіта" імені Тараса Шевченка : [щодо мовного питання] // Слово Просвіти. — 2012. — 19—25 лип. (№ 29). — С. 4.

Заява Президента Всеукраїнської громадської організації "Асоціація українських правників" у зв'язку із ухваленням Верховною Радою України 3 червня 2012 року закону України "Про засади державної мовної політики" // Слово Просвіти. — 2012. — 12—18 лип. (№ 28). — С. 4. — Підпис: В. Костицький.

Заява Президії Національної спілки письменників України щодо законопроект про мови // Літературна Україна. — 2012. — 31 трав. (№ 22). — С. 4.

Заява Севастопольського міського об'єднання ВУТ "Просвіта" імені Т. Г. Шевченка : [щодо мовного питання] // Слово Просвіти. — 2012. — 7—13 черв. (№ 23). — С. 5. — Підпис: М. Мамачак.

Заява Української Всесвітньої Координаційної Ради з приводу ухвалення Верховною Радою України законопроект про мови в першому читанні // Слово Просвіти. — 2012. — 7—13 черв. (№ 23). — С. 4. — Підпис: М. Ратушний.

Заява Центрального правління ВУТ "Просвіта" імені Т. Г. Шевченка щодо законопроект "Про засади державної мовної політики" // Літературна Україна. — 2012. — 7 черв. (№ 23). — С. 2.

Звернення [депутатів Івано-Франківської обласної ради] на захист української мови // Галичина. — 2012. — 7 черв. (№ 81—82). — С. 5.

Звернення до громадськості і до депутатів Верховної Ради України : [щодо мовного питання] // Слово Просвіти. — 2012. — 7—13 черв. (№ 23). — С. 5. — Підпис: А. Т. Марущак.

Звернення до українського народу : [щодо мов. політики] // Літературна Україна. — 2012. — 12 лип. (№ 26). — С. 1. — Підпис: Секретаріат Нац. спілки письменників України.

Зьобро О. "Підмінити мову, а тоді — герб, гімн, валюту..." : [щодо мов. політики в Україні] / Оксана Зьобро ; комент. Юрія Фартушного, Михайла Слабошпицького, Лариси Масенко // Високий Замок. — 2012. — 8—10 черв. — С. 11.

Зьобро О. День української писемності та мови — свято із присмаком небезпеки : [за матеріалами бесіди з проф. каф. укр. л-ри Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка Валерієм Корнійчуком] // Високий Замок. — 2011. — 9 листоп. — С. 7.

Зьобро О. Хронологія мовних замахів : спроби вбивства укр. [мови]: погляд на історію / Оксана Зьобро // Високий Замок. — 2012. — 22—24 черв. — С. 11.

...І 18 равных среди равных : [о яз. политике в Украине] // Луганская правда. — 2012. — 11 авг. (№ 89).

Ільницький В. "Частина з того, що передбачає новий закон, у нашому місті вже діяло" : як реалізуватиметься мовна політика в Берегово Закарпат. обл. / Василь Ільницький // День. — 2012. — 11 верес. — С. 2.

Ірина Фаріон: "Ми виклик прийняли" : [щодо мов. політики в Україні] // Літературна Україна. — 2012. — 14 черв. (№ 24). — С. 10.

Калетник О. "Вирішувати мовне питання необхідно з державницьких позицій, а не у запалі передвиборної кампанії" : [інтерв'ю з юристом Оксаною Калетник / записала Світлана Задорожна] // Вінниччина. — 2012. — 5 верес. (№ 68). — С. 5.

Каменюк М. Не хочемо бути заручниками безглуздя : [щодо мов. політики] / Михайло Каменюк // Літературна Україна. — 2012. — 19 лип. (№ 27). — С. 5.

Капсамун І. 20-річчя поразок: наслідки : грубе втручання в таку тонку річ, як мова, спровокувало гостру політ. кризу в Україні / Іван Капсамун, Марія Томак ; комент. Віталія Кличка, Олега Тягнибока, Володимира Макеєнко та ін. // День. — 2012. — 5 лип. — С. 4—5.

Карасьов В. Думки про мовну політику / Вадим Карасьов // Персонал плюс. — 2011. — 28 верес.—5 жовт. (№ 39). — С. 5.

Кир'ян Н. Державу роздирають на шматки : [щодо мов. політики в Україні] / Надія Кир'ян // Слово Просвіти. — 2012. — 23—29 серп. (№ 34). — С. 4.

Кисельов В. Поле битви — мова : [щодо мов. політики в Україні] / Василь Кисельов // Голос України. — 2012. — 28 серп. — С. 1, 5.

Кір'ян Н. Спекулюють на мові, щоб стравлювати людей : [щодо мов. політики в Україні] / Надія Кір'ян // Слово Просвіти. — 2012. — 9—15 серп. (№ 32). — С. 2.

Клічак В. Творити світ і себе в ньому : [щодо мов. законопроекту] / Василь Клічак // Слово Просвіти. — 2012. — 28 черв.—4 лип. (№ 26). — С. 7.

Кобиляцька В. "Ми вже не люди "совка" : сьогодні, 12 лип., о 18 год. на Собор. пл. Черкас представники опозиц. партій скликають віче проти "мов." закону / Вікторія Кобиляцька // День. — 2012. — 12 лип. — С. 4.

Коваленко С. Мовне питання: дискусія до крові... : [за матеріалами темат. засід. Верховної Ради України] / Сергій Коваленко // Голос України. — 2012. — 26 трав. — С. 2.

Козирєва Т. Про ювілеї, "білморди" та мовний закон : [висловлювання] / Тетяна Козирєва // День. — 2012. — 7—8 верес. — С. 12. — Авт.: Л. Кияновська, Б. Козак, Н. Труш, Г. Гузьо.

Комісаренко С. Російська мова прийшла до першого класу, але не дісталася до кінотеатрів : [за матеріалами засід. коміс. з реалізації прогр. "Розвиток і збереження російської мови в місті Одесі"] / Світлана Комісаренко // Одеські вісті. — 2012. — 30 серп. (№ 93). — С. 4.

Корж В. Суть питання — в загрозі втрати Україну : [за матеріалами парлам. слухань щодо держ. мов. політики] / Віталій Корж // Голос України. — 2012. — 6 лип. — С. 6.

Короліук В. Мовне питання [в Україні] вирішуватимуть громада і Верховна Рада... / Володимир Короліук // Голос України. — 2012. — 22 серп. — С. 2.

Корсак І. Чи вистачить квитків до Гваделупи? : [щодо мов. політики в Україні] / Іван Корсак // Літературна Україна. — 2012. — 12 лип. (№ 26). — С. 5.

Косів М. Мовний зашморг на шиї України : [щодо мов. політики] / Михайло Косів // Високий Замок. — 2012. — 1—3 черв. — С. 13 ; Літературна Україна. — 7 черв. (№ 23). — С. 1, 4—5.

Костенко О. Мовою міжнародного спілкування в Україні має бути англійська / Олександр Костенко // День. — 2012. — 2 серп. — С. 5.

Кракалія Р. Мовна агресія : [щодо законопроекту "Про засади державної мовної політики"] / Роман Кракалія // Чорноморські новини. — 2012. — 9 черв. (№ 45).

Краснопольская В. Русский язык в Крыму станет региональным осенью / Валентина Краснопольская // Крымские известия. — 2012. — 16 авг. — С. 3.

Курпіль С. Степан Курпіль: "За "мовний" законопроект голосували або малороси, або хохли, або негідники продажні..." : [бесіда з нар. депутатом України / розмовляв Іван Фаріон] // Високий Замок. — 2012. — 12 черв. — С. 3.

Кучерява О. Володимир Литвин: "Надати російській мові статусу державної практично неможливо" : [за матеріалами брифінгу Голови Верховної Ради України Володимира Литвина] / Олександра Кучерява // Голос України. — 2012. — 20 берез. — С. 2.

- Куц Л.** Арсеній Яценюк: "Закон про мови використовується для мобілізації виборця" / Ліна Куц // *Голос України*. — 2012. — 26 трав. — С. 7.
- Лавренюк С.** За мову стоятимуть до кінця : [щодо мов. політики в Україні] / Сергій Лавренюк // *Голос України*. — 2012. — 12 лип. — С. 3.
- Лашенко С.** А попереднього рівня двомовності хіба мало? : вивіски та оголошення як свідчення мов. ситуації в країні / Сергій Лашенко ; комент. Мирослава Мариновича // *День*. — 2012. — 4 лип. — С. 9.
- Лисенко Г.** Мова наша солов'їна / Ганна Лисенко // *Донеччина*. — 2012. — 24 серп. (№ 55).
- Лозовий А.** Хто здав українську мову / Андрій Лозовий // *Нова доба*. — 2012. — 19 лип. (№ 58). — С. 11.
- Лосєв І.** Коли мова, держава і нація стають синонімами : [щодо мов. політики в Україні] / Ігор Лосєв // *Літературна Україна*. — 2012. — 12 лип. (№ 26). — С. 3.
- Лубчак В.** Діалог відбувся. Наслідки? Микола Жулинський: "...я відчув, що майбутнє "мовного" закону відоме наперед, задовго до зустрічі" / Вадим Лубчак ; комент. Івана Драча // *День*. — 2012. — 9 серп. — С. 5.
- Лубчак В.** Сьогодні Президент говоритиме з інтелігенцією про мову : [щодо законопроекту про мову : за матеріалами бесіди з дир. І-ту укр. мови НАН України Павлом Гриценком] / Вадим Лубчак // *День*. — 2012. — 2 серп. — С. 2.
- Магрицька І.** Наукова мова в постколоніальній Україні / Ірина Магрицька // *Слово Просвіти*. — 2012. — 9—15 лют. (№ 6). — С. 4.
- Магрицька І.** Чому російськомовні захищають українську : [щодо мов. політики в Україні] / Ірина Магрицька // *Слово Просвіти*. — 2012. — 9—15 серп. (№ 32). — С. 3.
- Маляренко В.** Щодо мовних проблем / Василь Маляренко // *Голос України*. — 2012. — 1 верес. — С. 5.
- Маньковський Г.** Про мову — чесне і зважене слово : [щодо мов. політики в Україні] / Григорій Маньковський // *Деснянська правда*. — 2012. — 7 черв. (№ 59).
- Масенко Л.** Європейська хартія як інструмент розколу країни : парадоксальність укр. ситуації полягає в тому, що документ, приреч. для порятунку міноритар. мов від остаточної поглинання їх мажоритар. держ. мовами, агенти "Русского мира" використали з точністю до навпаки — щоб довести до стану міноритар. держ. мову й зупинити процес утвердження України як сувер. нац. держави / Лариса Масенко // *День*. — 2012. — 6 верес. — С. 5.
- Масенко Л.** Ціна компромісу : [щодо мов. політики] / Лариса Масенко // *День*. — 2012. — 20—21 квіт. — С. 5.
- Маски** скинуто : [щодо мов. політики в Україні] / підгот. Петро Антоненко // *Слово Просвіти*. — 2012. — 16—22 серп. (№ 33). — С. 3.
- Матвієнко А.** Вертаємось назад? : [щодо мов. політики] / Антоніна Матвієнко // *Слово Просвіти*. — 2012. — 16—22 лют. (№ 7). — С. 7.
- Матвієнко П.** Для задоволення мовних потреб жителів області : із доп. голови облради Павла Матвієнка // *Запорізька правда*. — 2012. — 18 серп. (№ 122).
- Мельник М.** Закон про мову: засади мовної політики чи засідка? / Микола Мельник // *Дзеркало тижня*. — 2012. — 28 лип.—3 серп. (№ 25). — С. 6.
- Ментель О.** Людям не потрібен розкол : [щодо мов. політики в Україні] / Олександра Ментель // *Голос України*. — 2012. — 7 лип. — С. 3.
- Мова** єднає і захищає : [матеріали "круглого столу" на тему: "Українська мова: консолідація суспільства та проблеми національної безпеки України"] / підгот. Надія Кир'ян, Євген Букет // *Слово Просвіти*. — 2012. — 15—21 берез. (№ 11). — С. 2—4. — Авт.: П. Мовчан, О. Пономарів, В. Дончик, Л. Мужук, В. Кушерець, К. Стеценко, В. Білоус, В. Клічак, В. Кметик, В. Петрук, В. Пепа.
- Музичко О.** "Мовна стаття 1978 року: Україна та Грузія" : у Тбілісі — спонтан. демонстрація, у Києві сотні рядж. вітають рос. хомут... / Олександр Музичко. — 2012. — 31 серп.—1 верес. — С. 5.
- Мучник А.** Что такое государственный язык? / Александр Мучник // *Одеські вісті*. — 2012. — 2 черв. (№ 58). — С. 5. — Окончание. Нач.: 31 мая.
- На захист** української мови : [щодо мов. політики : висловлювання / записала Лідія Клімчук] // *Луцький замок*. — 2012. — 7 черв. (№ 22). — С. 3. — Авт.: С. Боруцький, А. Бірюков, М. Дендіберін, А. Калахан, С. Григоренко.

Нечипорук Д. Міфи мовного законодавства : [щодо мов. політики в Україні] / Дмитро Нечипорук // Вінниччина. — 2012. — 15 серп. (№ 63). — С. 4 ; Зоря Полтавщини. — 15 серп. (№ 125).

Нечипорук Д. Міфи щодо мовного законодавства / Дмитро Нечипорук // Житомирщина. — 2012. — 17 серп. (№ 87). — С. 10.

Никулина А. Вы говорите по..? Новый закон о языках / Анна Никулина // Рідне Прибужжя. — 2012. — 23 серп. (№ 34). — С. 6.

Німчич Р. Мова — не барикада, мова — наступ : [щодо мов. питання в Україні] / Роман Німчич // Чорноморські новини. — 2012. — 23 черв. (№ 49—50). — С. 1.

Опанасюк О. Державна мова і мова жестів : [щодо мов. політики в Україні] / Олексій Опанасюк // День. — 2012. — 2 серп. — С. 5.

Островська Х. Перші кроки мовного закону / Христина Островська // Слобідський край. — 2012. — 13 верес. (№ 110). — С. 4.

Павленко О. Замовлена країна : [щодо мов. політики в Україні] / Олесь Павленко // Галичина. — 2012. — 5 лип. (№ 96—97). — С. 1—2.

Палій О. "Туман яром"... : [щодо мов. законопроекту] / Олександр Палій ; комент. Михайла Погребінського, Володимира Фесенка, Ігоря Жданова та ін. // День. — 2012. — 10 лип. — С. 4—5.

Палладіна Т. Я знаю, коли зникне одіозний мовний закон / Тетяна Палладіна // День. — 2012. — 7—8 верес. — С. 12.

Панченко Г. Білінгвізм в Україні: об'єктивна реальність і загрози : [щодо мов. ситуації в Україні] / Ганна Панченко // Одеські вісті. — 2012. — 28 січ. (№ 9). — С. 9.

Панченко Г. Державна мовна політика: буремний початок ХХ століття / Ганна Панченко // Одеські вісті. — 2012. — 24 січ. (№ 7). — С. 4.

Парад "языковых" суверенитетов // Луганская правда. — 2012. — 21 авг. (№ 93).

Парад регіональних мов почався // Черкаський край. — 2012. — 22 серп. (№ 65). — С. 18.

Парипа П. Для чого розколюють Україну? : [дискусія щодо мов. політики] / Петро Парипа, Оксана Процюк // Галичина. — 2012. — 19 черв. (№ 88). — С. 1, 4. — Авт.: І. Зварич, Д. Шлемко, М. Лесюк, С. Адамович, І. Дебенко.

Питання мови більше турбує політиків, а не пересічних громадян : [щодо мов. політики в Україні] // Голос України. — 2012. — 10 лип. — С. 3.

Погребенник В. Поновлене старе: законопроект про засади мовної політики в Україні / Володимир Погребенник // Літературна Україна. — 2011. — 8 груд. (№ 47). — С. 10.

Президент підписав закон про мови. Далі буде? // Демократична Україна. — 2012. — 10 серп. (№ 32). — С. 2.

Президент поверне до парламенту мовний закон ? // Галичина. — 2012. — 26 лип. (№ 108—109). — С. 2.

Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2011 р. № 685 [Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для проведення заходів з реалізації Європейської хартії регіональних мов або мов меншин] : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 квіт. 2012 р. № 352 // Урядовий кур'єр. — 2012. — 8 трав. — С. 21. — Дод.: Зміни, що вносяться до постанови Кабінету Міністрів України від 29 червня 2011 р. № 685.

Про засади державної мовної політики : Закон України [від 3 лип. 2012 р. № 5029-VI] // Голос України. — 2012. — 10 серп. — С. 3—5 ; Урядовий кур'єр. — 29 серп. — С. 9—11.

Просвітяни проти антидержавного курсу партії влади : [матеріали розшир. збір. Голов. ради Всеукр. т-ва "Просвіта" ім. Т. Шевченка, присвяч. мов. ситуації в Україні] / підгот. Любов Голота, Уляна Воліковська, Надія Кир'ян, Микола Цимбалюк // Слово Просвіти. — 2012. — 21—27 черв. (№ 25). — С. 1—5. — Авт.: П. Мовчан, П. Гриценко, Б. Олійник, І. Заєць, М. Жулинський, Я. Пітко, С. Хмара, М. Кульчинський, Д. Дроздовський, М. Поровський, В. Піпаш, М. Ратушний, Ю. Гнаткевич, М. Олійник, В. Чепурний, І. Ващук, С. Савченко, В. Костицький, В. Кметик.

Процюк О. Замах на мову : опозиція і громадськість не допустили ухвалення українофоб. законопроекту / Оксана Процюк ; комент. Василя Грещука // Галичина. — 2012. — 29 трав. (№ 77). — С. 1, 4.

- Процюк О.** Івано-Франківщина виступила проти нищення української мови / Оксана Процюк // Галичина. — 2012. — 7 лип. (№ 98). — С. 3.
- Процюк О.** Прикарпаття протестує проти русифікації України : [про акцію протесту на захист укр. мови] / Оксана Процюк // Галичина. — 2012. — 9 черв. (№ 83). — С. 2.
- "Регіонал"** Василь Чуднов — проти ухвалення законопроекту "Про засади державної совної політики" // Галичина. — 2012. — 7 черв. (№ 81—82). — С. 5.
- Регіональний** статус російської : [щодо мов. політики в Україні] // Донеччина. — 2012. — 21 серп. (№ 54).
- Робоча** група вдосконалюватиме мовний закон // Голос України. — 2012. — 9 серп. — С. 2.
- Ромашов О.** Чи залишиться українська в ефірі? / Олександр Ромашов // Урядовий кур'єр. — 2012. — 1 верес. — С. 16.
- Руснак І.** У мові — доля України / Іван Руснак // Буковинське віче. — 2012. — 10 серп. (№ 33).
- Русский** — да! : [о яз. политике в Украине] // Луганская правда. — 2012. — 18 авг. (№ 92).
- Руцак О.** "Мовне" щастя під... наперстком : [щодо мов. політики в Україні] / Олександр Руцак // Дзеркало тижня. — 2012. — 11—17 серп. (№ 27). — С. 11.
- Сверстюк Є.** Українська мова в обороні : [щодо мов. політики] / Євген Сверстюк // Літературна Україна. — 2012. — 21 черв. (№ 25). — С. 2.
- Сделан** важний шаг в реализации принципа "Два языка — одна страна" : выступление Пред. Верховного Совета Автономной Республики Крым Владимира Константинова на внеочередной сес. ВС АРК // Крымские известия. — 2012. — 16 авг. — С. 2.
- Сіренко В.** Усе починається з мови / Володимир Сіренко // Літературна Україна. — 2011. — 6 жовт. (№ 38). — С. 5.
- Скрипник В.** Вибори наближаються, або навщо Партії регіонів закон про мову? / Валерій Скрипник // Галичина. — 2012. — 7 черв. (№ 81—82). — С. 5.
- Слабошпицький М.** Нам оголосили війну : [щодо мов. політики в Україні] / Михайло Слабошпицький // Літературна Україна. — 2012. — 12 лип. (№ 26). — С. 3.
- Слобожанський С.** Львівські уроки українськості : [про прогр. Львів. обл. ради щодо розв. укр. мови] / Сергій Слобожанський // Слово Просвіти. — 2012. — 22—28 берез. (№ 12). — С. 4.
- Смелый З.** Вадим Колесниченко: Закон о языках хотят убить поправками / Захар Смелый // Крымские известия. — 2012. — 7 сент. — С. 2.
- Соколинська О.** Харківський майдан : "Закон про мову кинули Україні, як кістку" / Олена Соколинська // День. — 2012. — 12 лип. — С. 4.
- Соколова С.** Міжнародний статус української : [доп. заст. дир. з міжнар. співробітництва Ін-ту укр. філології Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова Софії Соколової "Шляхи підвищення лінгвокраєзнавчої професійної компетенції українців під час навчання в літній школі для викладачів української мови як іноземної в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова" на Міжнар. конф. на тему: "Словацько-українські взаємини в галузі мови, літератури і культури", м. Пряшев, Словаччина] // Освіта. — 2011. — 12—19 жовт. (№ 41). — С. 4.
- Соловей І.** "Мовний закон" має дискримінаційний характер / Ігор Соловей // Демократична Україна. — 2012. — 7 верес. (№ 36). — С. 3.
- Соловчук М.** Рідна мова націю єднає / Михайло Соловчук // Подільські вісті. — 2012. — 4 верес. (№ 129—130). — С. 5.
- Солоденко П.** Мовне питання об'єднало українців / Павло Солоденко // Волинь-нова. — 2012. — 12 лип. (№ 76). — С. 4 ; Галичина. — 12 лип. (№ 100—101). — С. 4.
- Соломаха С.** Як у "мовній карті" хочуть використати Всеукраїнський перепис населення / Сергій Соломаха // Слово Просвіти. — 2012. — 16—22 серп. (№ 33). — С. 7.
- Станьмо** на сторожі рідного слова : заява правл. Кіровоград. обл. орг. Нац. спілки журналістів України // Кіровоградська правда. — 2012. — 10 лип. (№ 48). — С. 3.
- Стоякін В.** Василь Стоякін: "Ухвалення мовного законопроекту у першому читанні вигідно й опозиції..." : [бесіда з директором Центру політ. маркетингу / спілкувалася Інна Пукіш-Юнко] // Високий Замок. — 2012. — 7—13 черв. — С. 6.

- Стріха М.** Українська: чи є шанс після 10 серпня? / Максим Стріха // Чорноморські новини. — 2012. — 23 серп. (№ 65—66). — С. 3.
- Стуканов С.** Російськомовні українці Сходу і Криму — про мовний закон / Сергій Стуканов // День. — 2012. — 17—18 серп. — С. 15.
- Стьопін А.** Чия мова — того й влада : [щодо збереження укр. мови] / Анатолій Стьопін // Чорноморські новини. — 2012. — 21 черв. (№ 48).
- "Табачна"** контрреволюція: українську мову й літературу урізати, над "Історією України" "подумати"... / підгот. Петро Антоненко, Надія Кир'ян // Слово Просвіти. — 2012. — 23—29 лют. (№ 8). — С. 1—2.
- Тимошенко В.** "Ополячена й покалічена": у РФ по-сусідськи коментують закон про мовну політику / Віктор Тимошенко // Голос України. — 2012. — 7 черв. — С. 11.
- Тимошенко Ю.** "Я з вами. Борімося на лінії фронту за Україну!" : [щодо мов. політики] / Юлія Тимошенко // Літературна Україна. — 2012. — 12 лип. (№ 26). — С. 3.
- Ткач Л.** "А ми дивились і мовчали, і мовчки чухали чуби..." : [щодо мов. політики в Україні : бесіда з проф. каф. сучас. укр. мови Чернівець. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича Людмилою Ткач / спілкувалася Марія Вишневська] // Буковинське віче. — 2012. — 6 лип. (№ 27).
- Ткач Л.** Людмила Ткач: "Цей витвір бездушних політиків і політтехнологів" : [щодо мов. політики в Україні : бесіда з проф. каф. сучас. укр. мови Чернівець. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича / спілкувалася Марія Вишневська] // Слово Просвіти. — 2012. — 14—20 черв. (№ 24). — С. 14.
- Ткач Л.** Хто здійснює мовну політику? : [щодо пробл. функціонування рос. мови в Україні : розмова з проф. каф. сучас. укр. мови Чернівець. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича Людмилою Ткач / спілкувалася Марія Вишневська] // Слово Просвіти. — 2012. — 22—28 берез. (№ 12). — С. 4.
- Товстуха Є.** Втілення імперського постулату : [щодо мов. політики в Україні] / Євген Товстуха // Літературна Україна. — 2012. — 12 лип. (№ 26). — С. 7.
- Томак М.** Москві не шкода Януковича : учора парламент проголосував скандал. законопроект про мову / Марія Томак ; комент. Леоніда Кравчука, Євгена Сверстюка, Сергія Соболева // День. — 2012. — 4 лип. — С. 2.
- Тугай Л.** Вартові мови : [щодо мов. політики в Україні] / Леся Тугай // Галичина. — 2012. — 17 лип. (№ 103). — С. 1.
- Турак А.** Андрій Турак: "Україні потрібна одна державна мова — українська" : [щодо мов. питання : бесіда з депутатом облради / записав Петро Боярчук] // Волинь-нова. — 2012. — 19 черв. (№ 67). — С. 5.
- Тюрін А.** Російська мова — регіональна на Миколаївщині : [за матеріалами черг. сес. облради] / Андрій Тюрін // Рідне Прибужжя. — 2012. — 7 верес. (спец. вип.).
- Фаріон І.** Змова проти мови : [щодо мов. політики в Україні] / Іван Фаріон // Високий Замок. — 2012. — 7—13 черв. — С. 1, 3.
- Фаріон І.** Ірина Фаріон: Рикошет пострілів у мову, або Про дурнів від "язика" // Слово Просвіти. — 2012. — 31 трав.—6 черв. (№ 22). — С. 4.
- Фаріон І.** Мова — кордони держави : [щодо мов. політики в Україні] / Ірина Фаріон // Літературна Україна. — 2012. — 21 черв. (№ 25). — С. 4.
- Ференц В.** Мовний закон як тест / Володимир Ференц // Слово Просвіти. — 2012. — 19—25 лип. (№ 29). — С. 5.
- Харківський С.** Мовне законодавство повинно відповідати Європейській Хартії / Сергій Харківський // Слобідський край. — 2012. — 17 лип. (№ 85). — С. 5.
- Циганков С.** Хвилювання за мову : [щодо прийняття Закону України "Про засади державної мовної політики"] / Станіслав Циганков // Зоря. — 2012. — 13 лип. (№ 55). — С. 8.
- Цимбалюк М.** Анатомія мовної свідомості : [про кн. Пилипа Селігея "Мовна свідомість: структура, типологія, виховання"] / Микола Цимбалюк // Слово Просвіти. — 2012. — 10—16 трав. (№ 19). — С. 9.
- Цимбалюк М.** Вони розділили, але не засліпили нас : [про події, пов'язані з прийняттям закону про мови] / Микола Цимбалюк // Слово Просвіти. — 2012. — 7—13 черв. (№ 23). — С. 4.

Цимбалюк М. Закон із подвійним дном для нас писався у Москві? : [за матеріалами засід., щодо обговорювання мов. законопроекту] / Микола Цимбалюк // Слово Просвіти. — 2012. — 28 черв.—4 лип. (№ 26). — С. 5.

Черьомухін Р. Мовне питання і в регіонах вивело людей на вулиці / Роман Черьомухін, Вікторія Кравченко // Голос України. — 2012. — 6 лип. — С. 3.

Чорновус О. Мовні баталії місцевого і всеукраїнського значення / Олег Чорновус // Луцький замок. — 2012. — 12 лип. (№ 27). — С. 4.

Шамайда Т. "Треба пояснити суспільству, яким небезпечним є цей закон" : [щодо мов. політики в Україні : бесіда з організатором громад. акцій на захист укр. мови Тарасом Шамайдою / записав Сергій Стуканов] // День. — 2012. — 2 серп. — С. 4.

Шевченко А. Битва за мову. Ще не фінал? : [щодо мов. політики в Україні] / Анна Шевченко // Голос України. — 2012. — 5 лип. — С. 2.

Шевченко С. Двоязичність і дволикість : [щодо мов. політики в Україні] / Сергій Шевченко // Кіровоградська правда. — 2012. — 10 серп. (№ 57). — С. 4.

Шевченко С. Шлях до мовного розколу держави? / Сергій Шевченко // Кіровоградська правда. — 2012. — 28 серп. (№ 61). — С. 5.

Шевчук Ю. Ліки від "мовної шизофренії" шукаймо у собі : [щодо мов. питання в Україні : бесіда зі славістом Юрієм Шевчуком / записала Леся Бондарук] // Волинь-нова. — 2012. — 28 черв. (№ 71). — С. 6.

Шквар Г. Любка Дереш: "У мовному законі я основ для паніки не вбачаю" : [за матеріалами прес-конф. письменника Любка Дереша] / Ганна Шквар // Черкаський край. — 2012. — 31 серп. (№ 67). — С. 8.

Шпиталь І. Мова і політичне шахрайство новітніх русифікаторів / Іван Шпиталь // Літературна Україна. — 2012. — 30 серп. (№ 33). — С. 7.

Щербак В. Мова про мови : [про мов. політику в Україні] / Володимир Щербак // Кіровоградська правда. — 2012. — 10 серп. (№ 57). — С. 4.

Щербак Ю. Перший антиукраїнський фронт : [щодо мов. політики] / Юрій Щербак // Літературна Україна. — 2012. — 12 лип. (№ 26). — С. 2.

Щербак Ю. Смертохристи на марші : [щодо мов. політики в Україні] / Юрій Щербак // Літературна Україна. — 2012. — 14 черв. (№ 24). — С. 2.

Ети "патриоты в красных шароварах" выскочили, как черт из табакерки? : [о яз. политике] // Луганская правда. — 2012. — 1 сент. (№ 97).

Ющук І. "А не все ли равно, на каком языке?!" / Іван Ющук // Слово Просвіти. — 2012. — 16—22 лют. (№ 7). — С. 1.

Ющук І. То українська мова державна чи недержавна? / Іван Ющук // Слово Просвіти. — 2012. — 7—13 черв. (№ 23). — С. 3.

Ющук І. Чому небезпечний законопроект "Про засади державної мовної політики"? / Іван Ющук // Слово Просвіти. — 2012. — 14—20 черв. (№ 24). — С. 3.